

VIENUOLIKTAS SKYRIUS

2016-ųjų balandis

– Pone Monderatai, tai įvyko beveik prieš šešiasdešimt trejus metus! Iki 2015-ųjų įvaikinimo dokumentai turėjo būti saugomi tik šešiasdešimt metų. Kaip žurnalistas turėtumėte tai žinoti, – sako Heidelbergo jaunimo reikalų tarnybos vadovo pavaduotoja Ingelore Frakhauzer-Man. – Galėjote ir nevažiuoti. Viską pasakiau Jūsų kolegei telefonu!

Tomas pats nuvyko į Heidelbergą, nes Dženė spėjo, kad civilinės registracijos įrašas „išvykimas: adresas nežinomas“ gali reikšti įvaikinimą, bet į šį klausimą liko neatsakyta. Tomas niekada nelinkęs pasiduoti, bet bendraujant su šia XXL dydžio auksine mergaite jo profesinis žavesys tarsi atsimuša į sieną.

– Žinau, ponია ee... Man, – jis bando išlikti ramus. – Iš tiesų esu labai dėkingas, kad radote laiko su manimi pasikalbėti. Bet gal vis dėlto reikėtų patikrinti, ar kur nors neliko bylų? Saugojimo laikas baigėsi vos prieš pusmetį.

– Net jei ką surastume, – prieštarauja ji, o Tomas nežino, kas jį labiau gąsdina: ponios Frakhauzer-Man išvirtusi krūtinė ar grėsmingai judantis ant plevėsuojančios palaidinukės pieštinis leopardas, papuoštas blizgučiais, – dokumentų negalėčiau atiduoti nei jums, nei vaiko motinai. Tokie mūsų įstatymai.

Akivaizdu, kad tarnautoja nori juo atsikratyti. Jis taip pat žino, kad ji siunta dėl papeikimo tarnybos vadovui, nes

Tomas pasiskundė dėl stagnacijos šioje įstaigoje. Tad jis tiesiog ramiai sėdi, mandagiai šypsosi ir leidžia jai kalbėti. Nu jaučia, kad ta moteris kai ką žino.

– Kaip manote, kiek turėtume darbo, jei reikėtų išnagrinėti visus penktojo ir šeštojo dešimtmečių įvaikinimo atvejus?

– Pritariu, ponias Frakhauzer-Man, – užjausdamas sako Tomas ir pasiūlo jai pipirmėčių pastilių – aišku, be cukraus. – Sunku įsivaizduoti, kiek visokių dokumentų patenka ant jūsų stalo.

Ji giliai įkvepia ir trumpam užsimerkia. Tada ryžtingai iškvepia.

– Daugumą vaikų, kurių motinos vokiečių, o tėvai juodaodžiai kareiviai, įsivaikino amerikiečiai arba danai.

Jis liaujasi kramtęs pastilę.

– Dabar pasakysiu tai, ką iš tiesų turėčiau laikyti paslaptyste, – toliau kalba valdininkė. – Jūsų sesuo Mari Šėnaich buvo įvaikinta Amerikoje.

– Amerikoje?

– Taip, tuo metu nė vienai norinčiai įsivaikinti vokiečių šeimai nereikėjo vadinamųjų mišrios rasės vaikų. Iškart po Trečiojo reicho žlugimo visi norėjo šviesiaplaukių ir mėlynakių. Net raudonplaukiai buvo nepageidaujami.

Tomas praranda žadą.

– Ar jūsų motina dar gyva? – klausia moteris.

– Kodėl domitės?

– Asmeniškai ją pažįstu.

– Ką sakote? Kodėl? Ar tai įmanoma?

– Kartą per metus, visada per jūsų sesers gimtadienį, ji pasirodydavo Jaunimo reikalų tarnyboje ir palikdavo laišką.

Tikėjosi, kad duktė, ieškodama savo šaknų, vieną dieną juos visus perskaitys.

– Kiekvienais metais?

– Taip. Apie šį ypatingiausią atvejį mane informavo anksčiau dirbusi specialistė. Žinoma, mes visada turėjome reikalų su motinomis, ieškančiomis savo vaikų. Bet nė viena jų nebuvo tokia atkakli ir nenuleidžianti rankų kaip jūsiškė. Mačiausi su ja kelis kartus ir labai norėčiau jai padėti. Paskutinį kartą ji lankėsi 2010-aisiais.

– Ir? – tyliai klausia Tomas. – Ar laiškus kas nors pasiėmė?

Ponia Frakhauzer-Man papurtė galvą.

Mari dabar šešiasdešimt septyneri. Jei iki šiol ji tuo nesidomėjo, tikriausiai niekada ir nebesidomės, pamano jis ir sako:

– Ar negalėčiau perskaityti šių laiškų?

– Tiesą sakant, negalite dėl jų konfidencialumo.

Tomas palinksta į priekį, žiūri moteriai tiesiai į akis.

– Būkite maloni.

Pasispirdama kojomis tarnybos vadovo pavaduotoja atsisustumia su kėde nuo stalo ir pasilenkia prie pilkos kartoninės dokumentų dėžės. Atlaisvinusi stalą priešais Tomą, ją atidaro ir ištraukia penkiasdešimt septynis laiškus.

Tiesą sakant, jam jau seniai metas lėkti greitkeliu, nes vakare reikės vesti laidą.

– Ar galėčiau pasiimti? Tikrai visus atsiųsiu atgal.

– Nieku gyvu!

Ji atkiša Tomui peiliuką laiškam. Jis atplėšia laišką, gulėjusį pačioje apačioje.

1954 m. gegužės 23 d.

Mano mylimiausia Mariele,

šiandien tau penkeri. Tu jau didelė mergaitė, aš Tavimi labai didžiuojuosi.

Jaučiuosi geriau. Ilgai gulėjau ligoninėje, bet Tu nesirūpink. Svarbiausia, kad Tau viskas būtų gerai. Kai užsi-merkiu, matau Tave, mažą uraganiuką. Ką veikia Tavo Bobelė? Tikiuosi, ji Tavimi pasirūpina.

Labiausiai pasaulyje man trūksta Tavęs. Aš Tave labai myliu. Kad ir kur dabar būtum, mūsų niekas neišskirs.

Tavo mama

Tomui suspaudžia krūtinę. Norėdamas išvengti priešais sėdinčios tarnautojos dėmesio vyras nususuka. Laikrodis rodo, kad po valandos jis turi būti Kelne, televizijos studijoje. Petimi prispaudęs telefoną prie skruosto Tomas skambina asistentei, tuo pat metu atplėšdamas antrą laišką.

– Sabina, atsiųsk man temas. Vėluosiu.

Ponia Frakhauzer-Man varto bylas ir nieko nepastebi.

1955 m. gegužės 23 d.

Mano mylimiausia Mariele,

šiandien Tau šešeri. Greitai eisi į mokyklą.

Man taip Tavęs trūksta...

Jis permeta akimis laišką ir iškart plėšia trečiąjį. Kartkartėmis Tomas užmeta akį į telefoną, gulintį ant stalo šalia vokų, ir skaito Sabinos atsiųstas iš Kelno antraštes. „Socialdemokratų skrydis žemyn: praėjus vos keturioms savaitėms po paskutinių trijų Landtago rinkimų, visoje Vokietijoje SPD populiarumas krinta 21 procentu.“

1956 m. gegužės 23 d.

Mano mylimiausia Mariele,

šiandien Tau septyneri. Tai neįtikima! Ar Tau patinka mokykloje? Tikriausiai Tu daug mokaisi... Aš persikėliau į kitą miestą. Dabar gyvenu ne Heidelberge, o Kelne...

„Nutekinti duomenys atskleidžia turtingų Putino draugų lengvatinio apmokestinimo sandorius.“

1956 m. gegužės 23 d.

Mano mylimiausia Mariele,

šiandien Tau aštuoneri...

„Milijonai dokumentų iš Panamos advokatų kontoros atskleidžia itin turtingų žmonių, įskaitant Rusijos prezidentą Putiną, tarptautinius sandorius. Pėdsakai veda tiesiai jo link.“

Suskamba Tomo telefonas. Sabina klausia, kada vėliausiai jis pasieks Kelną, nes ruošiamasi susisiekti su Maskva.

Pažvelgęs į laikrodį Tomas išsigąsta.

– Šūdas, – išsprūsta jam. – Išvažiuoju po penkiolikos minučių.

Šniurkštelėdama nosimi ponija Frakhauzer-Man atsistoja nuo kėdės ir paima laiškus.

– Pone Monderatai, nukopijuosiu jums juos. Juk šiandien ir pati turiu kitų darbų.

Televizijos vairuotojas Čarlis Kozlovskis stovi Heidelbergo Frydricho Eberto gatvėje, draudžiamoje vietoje. Pamatęs

atbėgant Tomą paleidžia variklį ir važiuoja artyn mirksėdamas žibintais.

– O dabar laikykitės, – ištaria, Tomui dar nespėjus prisiegti saugos diržu.

Automobilis apsigrėžia neleistinoje vietoje, vikriai aplenkia dviratininką ir lenkdamas kitas mašinas iš kairės ir iš dešinės lekia pro geltonai šviečiančius šviesoforus Nekaro pusėn.

Tomas džiaugiasi, kad nusprendė palikti savo automobilį, nes jau kelias savaites jį kankina nemiga. Be to, įstaigos automobilyje jis gali dirbti.

Jis galvoja apie Putiną ir Panamos dokumentus, apie Vokietijos ambasadorių Maskvoje, su kuriuo apie tai kalbės, apie motiną, kuri penkiasdešimt septynerius metus kiekvieną gegužę eidavo į Heidelbergo jaunimo reikalų tarnybą.

Ir apie Mari, *savo seserį*.

Čarlis įsuka į greitkelį, akimirksniu atsiduria greitėjimo juostoje ir lekia dviejų šimtų kilometrų per valandą greičiu į šiaurę. Jis labai susikaupęs, stengiasi nesinaudoti stabdžiais. Nėra greičiau ir saugiau važiuojančio vairuotojo už buvusį policijos pareigūną, negarbingai atleistą iš tarnybos po susišaudymo. Jei vairuotų kitas, Tomas tikrai nesileistų vežamas. Bet jis žino, kad Čarlis viską kontroliuoja, todėl gali atsipalaiduoti net skriedamas du šimtus keturiolika kilometrų per valandą.

– Nupirkau kavos ir šio to užkąsti.

Čarlis parodo į kavos puodelį ir maišelį, gulintį porankių dėžėje tarp sėdynių.

– Ačiū, – sako Tomas ir gurkšteli praaušios kavos su pienu.